

UVOD

Evropska unija je za relativno kratko vrijeme svoga postojanja svojim građanima donijela značajan napredak. Stvoreno je jedinstveno tržište slobodnog kretanja ljudi, roba, usluga i kapitala. Poslije posljednjih proširenja na prostoru Evropske unije živi oko 500 miliona stanovnika. Funkcionalno skladno tu egzistira jedinstvo razlika: političkih, ekonomskih, institucionalnih, socijalnih, kulturnih i drugih. Na oko 4 miliona kvadratnih kilometara u 27 zemalja članica govori se 23 službena jezika. Pod jedinstvenim sloganom „Ujedinjeni u različitosti” građani Evropske unije ostavljaju prostor i za nova proširenja. Jedna od potencijalnih članica Evropske unije je i Bosna i Hercegovina u kojoj postoji konsenzus da se ne može postići prosperitet i stabilnost izvan procesa evropskih integracija.

Država Bosna i Hercegovina ima po institucionalnoj organizaciji distrikt Brčko i dva asimetrična entiteta. Federacija Bosne i Hercegovine se sastoji od 10 kantona i podijeljena je u 84 opštine, dok u RS kantoni ne postoje, a ima 63 opštine. Nesumnjivo je da postoji jasno izražena potreba za boljim poznavanjem i predstavljanjem svih aspekata postojanja Bosne i Hercegovine u procesu približavanja zajedničkom okviru međunarodne i regionalne saradnje. Međutim, nedostatak statističkih kapaciteta i pouzdanih podataka stvara teškoće za sve vrste analiza. Bosna i Hercegovina treba izgraditi statistički sistem koji će biti u stanju da pravovremeno pruža pouzdane, objektivne i tačne podatke, potrebne za razvoj, planiranje i praćenje procesa tranzicije i reformi.

Naučni radovi u suštini mogu biti izvorni i pregledni. Izvorni naučni rad je onaj koji sadrži originalan, izvorni zaključak ili prikazuje prethodno neobjavljene rezultate naučnog istraživanja. Pregledni naučni rad je onaj koji sadrži detaljan, naučno obrađen i kritički analiziran pregled određene problematike. U ovom kontekstu doktorska disertacija „Kompjuterska informaciona grafika u predstavljanju Bosne i Hercegovine na putu pridruživanja Evropskoj uniji“, u svojoj realizaciji se može biti smatrati i preglednim i izvornim i stvaraočim i prenosiočim novih ideja, saznanja i saznanja.

Ciljevi rada

„Kompjuterska informaciona grafika u predstavljanju Bosne i Hercegovine na putu pridruživanja Evropskoj uniji“ je doktorska disertacija koja ima dva osnovna cilja:

1. Provjeriti postavljenu hipotezu istraživanjem i analizom mjesta i ulogu kompjuterske informacione grafike kojom se država Bosna i Hercegovina predstavlja svijetu i koja ima značajno mjesto u sistemu upravljanja prirodnim i društvenim resursima sa posebnim težištem na aktuelni

menatak kada su svi pogledi usmjereni na ispunjavanje uvjeta da Bosna i Hercegovina u što skorije vrijeme postane ravnopravan član Evropske unije.

2. Predstaviti originalnu metodu Digitalnog veza kao nov i konkretan doprinos primjeni informacionih tehnologija na relativno jednostavan i vrlo efikasan način uz korištenje standardnog softvera umjesto skupih specijalnih programa. Ova metoda je direktna posljedica činjenice da hipoteza nije sama sebi svrha. U ovom slučaju ona je poslužila kao podstrekač, putokaz i usmjerivač istraživanja na bazi autorovog prethodnog iskustva u radu u ovoj oblasti i rada na prikupljenoj građi za doktorsku tezu.

Hipoteze rada

Baveći se praktičnom primjenom kompjutera preko dvadeset godina, posebno u domenu informacione grafike, autor ovog rada je imao priliku i zadovoljstvo vidjeti značajne efekte primjene kompjutera na različitim zadacima: poslovi upravljanja komunikacionom tehnologijom i njeno održavanje, poslovi u oblasti vođenja dokumentacije i katastra, poslovi edukacije... Vremenom se na osnovu ličnih iskustava i u kontaktu sa saradnicima iskristalisao stav o postojanju pozitivnih efekata upotrebe kompjuterske grafike. To je bio razlog izbora teme ovog rada i postavke hipoteze da kompjuterska informaciona grafika značajno doprinosi korisnicima informacije, da lakše i brže prihvate i razumiju prezentovane podatke, a u cilju sagledavanja realnosti, stvaranja novih spoznaja i donošenja pravovremenih i pravilnih odluka. Toj uopštenoj postavci treba dodati i ciljnu hipotezu koja ima predmetno, vremensko i geografsko ograničenja a to je da je Bosna i Hercegovina još uvijek nedovoljno kvalitetno predstavljena svijetu, što zbog objektivnih, što zbog ostalih razloga. Na tom planu informacione tehnologije, a posebno kompjuterska informaciona grafika pružaju mnoge mogućnosti da se Bosna i Hercegovina što kvalitetnije predstavi svijetu i da se sustigne zaostatak za savremenim svjetskim dostignućima.

Metode i tehnike istraživanja

Ovaj naučno-istraživački rad je prošao kroz tri obavezne faze, a to su: priprema, istraživanje i zaključivanje. Detaljnije posmatrano u to je uključeno:

1. Globalno upoznavanje s problemom i njegovo postavljanje
2. Prikupljanje naučne građe
3. Tumačenje podataka i njihovo dovođenje u međusobnu vezu
4. Postavljanje hipoteze

5. Dokazivanje hipoteze
6. Donošenje zaključaka i razrada novih ideja
7. Opis rezultata istraživanja.

Istraživanje može biti: informativno, naučno i eksperimentalno. Istraživačkom metodom smatra se put kojim je polazna tačka postojeće znanje, a krajnja postavljeni cilj istraživanja. Prelazeći taj put autor se u ovom djelu koristio različitim dostupnim materijalima, pisanom literaturom (enciklopedije, knjige i časopisi) i izvorima dobijenim pretraživanjem Interneta. Elektroničko objavljivanje naučnih informacija donijelo je mogućnost brže i lakše komunikacije, pa je primjenom sredstava i postupaka koji se jedinstveno nazivaju tehnikom prikupljena obimna polazna građa tekstualnog, slikovnog i multimedijalnog digitalnog materijala koji je zajedno sa konačnom verzijom rada zauzeo oko 12 GB kompjuterske memorije. Sakupljena građa i vlastita istraživanja obrađeni su primjenom deskriptivne, komparativne, analitičke i statističke metode na teorijskom i na praktičnom nivou kako bi se provjerila postavljena hipoteza i analizirala dostignuća najnovije informacione tehnologije primijenjena na predstavljanje Bosne i Hercegovine, a s obzirom na naslov rada i na predstavljanje Evropske unije.

Metode¹ i tehnike rada primijenjene su u skladu sa tematskim određenjem:

- a) predmetno (što se istražuje) – teorija i praksa kompjuterske informacione grafike,
- b) vremensko (koje vremensko razdoblje se istražuje) – savremena realnost,
- c) područno (koji prostor se istražuje) – Bosna i Hercegovina i zemlje Evropske unije.

Da bi se u praksi realizovala definicija navedena u Enciklopediji Leksikografskog zavoda (1966. i 1969): „Znanost je sistematizirana i argumentirana suma znanja u određenom povijesnom razdoblju u objektivnoj stvarnosti do koje se došlo svjesnom primjenom određenih objektivnih metoda istraživanja sa svrhom spoznaje zakona prirodnih i društvenih zbivanja, da se omogući tačno predviđanje budućih događaja i maksimalne djelotvornosti ljudske prakse.” - sistematskom analizom i obradom prikupljenih podataka, prema uputstvima literature o metodologiji naučnog rada², napravljena je konačna verzija doktorske disertacije u veličini od oko 250 MB (2% od izvornog materijala). U prvom dijelu rad je istraživačkog tipa i nije primijenjena eksperimentalna metoda ali su navedeni rezultati naučnih eksperimenata iz izvora koji doprinose potvrdi postavljene hipoteze. Zastupljeni su jasnoća, jednostavnost, tačnost i razumljivost.

¹Metoda (grč. methodos – put, način istraživanja) je smišljen planski postupak za postizanje nekog cilja na nekom naučnom ili teoretskom području.

²Znanje M. Metodologija prava i ekonomije. Pravni fakultet Banjaluka, Banjaluka 1988..

³Znanje M. Manjević Ž. Metode, intelektualni rad, tehnike, Radničko sveučilište Moša Pijade, Zagreb 1979.